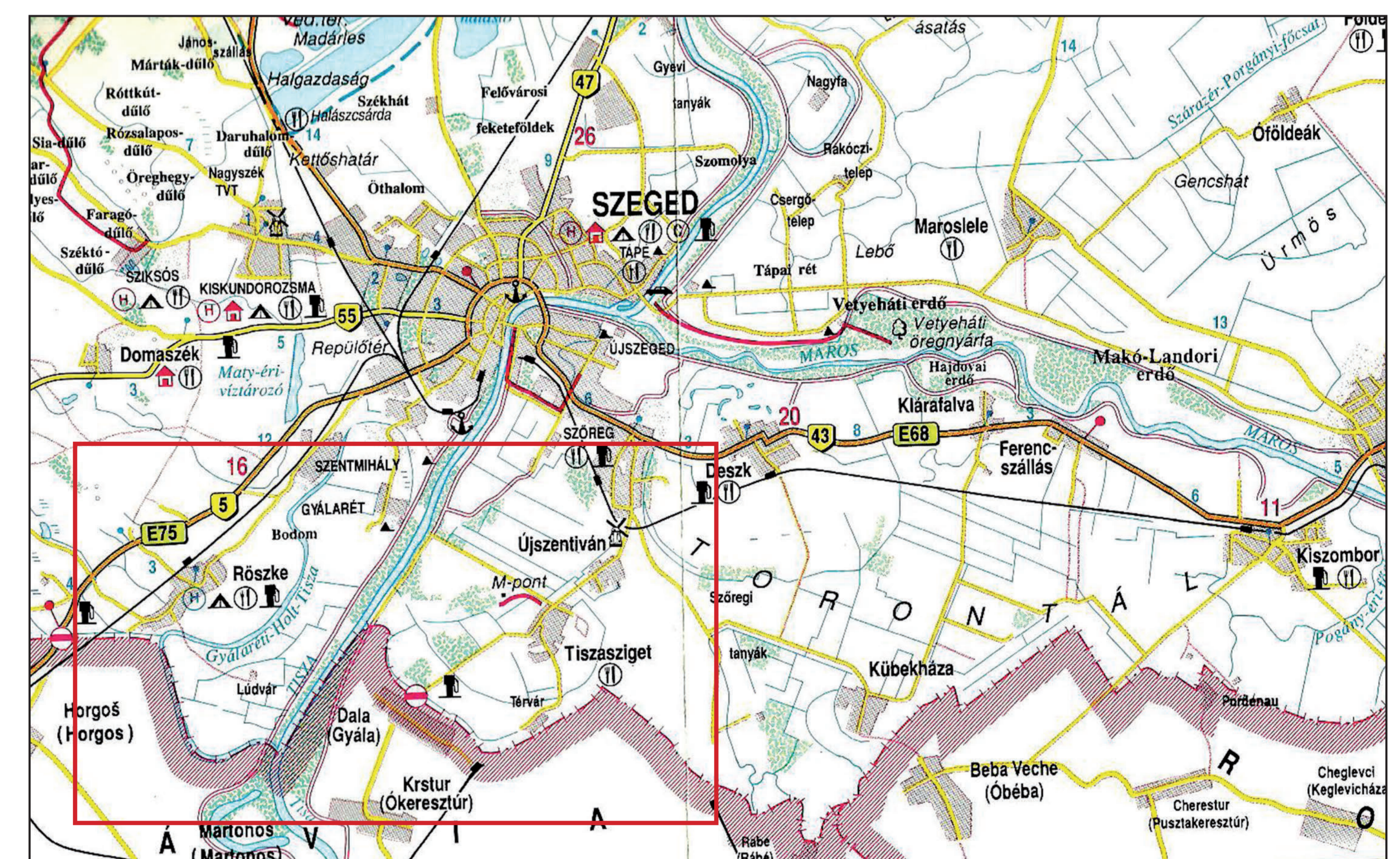
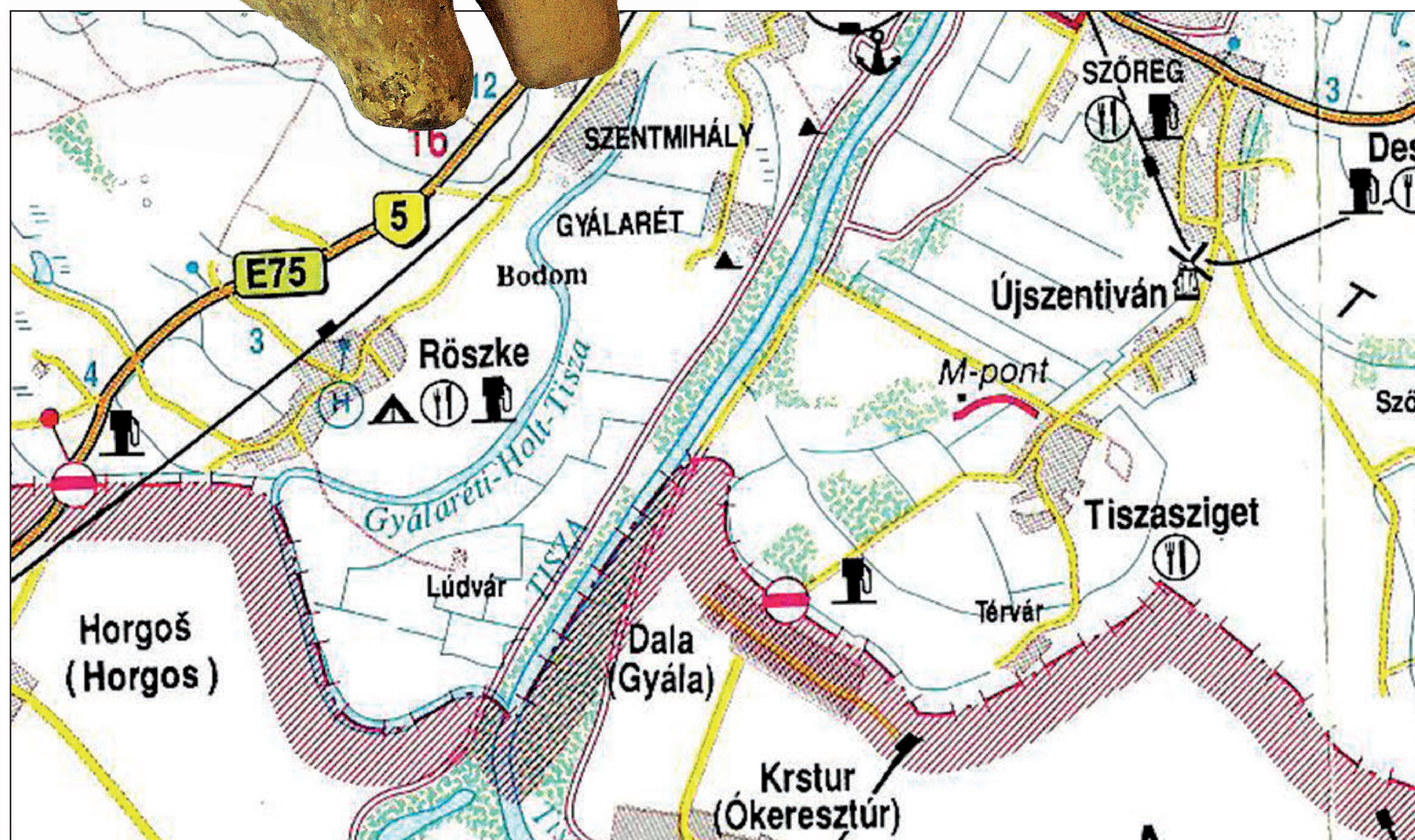

A LÚDVÁRI VÉNUSZ

A tiszaparti édenkert legrégebbi csücske

Gyálárét körzetében találtak a Kárpát-medence legrégebbi élelemtermelő közösségeinek települését. A Tisza egykori kanyarulatában levő, a mocsarat uraló dombon két újkőkori településen végeztünk feltárást. A két falucska közül a Szilágyi major az idősebb (Kr. e. 5822), a lúdvári a fiatalabb (Kr. e. 5711). A napvilágra került leletek szinte minden részletet megőriztek az akkoriban megismert új életforma, a paraszti világ mindennapjaiból.

Az időszak a mintegy 18 000 éve lezáródó jégkorszak gyűjtögető életmódját felváltó, másfajta világot jelentő felmelegedés kora. Ez az új életmód hozta az édeni jólétet, az élelem, védelem, kényelem hármasságát, a mindennapi kenyeret, az időjárás viszontagságaitól megóvó építményt, valamint azt ott élők összetartásának erejét, mely lehetővé tette a közösség megmaradását. Az égetett agyag megőrizte az egykori házak képét, szerkezetét, valamint a „lúdvári Vénusz” alakjában vallásuk néhány elemét is. A két részből összeállított 16 cm nagyságú szobrocska nem az akkori szépségideált testesíti meg, hanem az anyaistennő, a termékenységet biztosító ósanya jelképe, akitől függött a természet ajándékainak bősége. A két hosszanti félből való kialakítás talán a világban létrejött kettősségek – föld-víz, nap-éj, férfi-nő – megjelenítését jelenti.

A Tisza és mellékfolyói területén megfigyelhető régészeti hagyaték Banner János professzortól a „Körös kultúra” nevet kapta. A két különleges lelőhelyet Vastag József tanár fedezte fel, az ásatásokat az ő bejelentése nyomán kezdtük meg a hatvanas évek elején.

Trogmayer Ottó
régészprofesszor

Najstariji Rajski vrt na obali Tise

U okolini Đale pronašli smo najstarija naselja u Karpatskom basenu, gde su se ljudi počeli baviti proizvodnjom hrane. Vršili smo arheološka iskopavanja pored starog korita reke Tise na brdu okruženo močvarom u dva mala naselja mlađeg kamenog doba. Major Szilágyi je stariji (5822 pre Hrista), a Lúdvári je mlađe naselje (5711 pre Hrista). Otkriveni predmeti sačuvani su u skoro svakom detalju. Predmeti su pomogli da saznamo više o novom načinu života, o tadašnjem životu seljaka.

Prestankom ledenog doba oko pre 18000 godina završava se sakupljački način života. Otopljenjem stvaraju se pogodniji uslovi za bolji i bezbedniji život. Ove promene su omogućile opstanak Zahvaljujući korišćenjem pečene gline, sačuvani su oblici nekadašnjih kuća i detalji njihove religije. Nađena je glinena figurica „Venera iz Ludvara” veličine od 16 cm, sastavljena iz dva dela. Ona ne predstavlja simbol lepote nego je simbol plodnosti i Majke Boginje. Dva uzdužna dela možda predstavljaju dvojstvo zemlja-voda, dan-noć i muškarac-žena.

Arheološko nasleđe koje je pronađeno oko Tise i njenih pritoka. Profesor Banner János je nazvao „Körös kultúra”. Ova dva neskvakidašnja arheološka nalazišta je otkrio nastavnik Vastag József. Iskopavanja su započela odmah posle njegovog objavljivanja početkom šezdesetih godina.

Ottó Trogmayer
profesor arheologije

An ancient corner of a Garden of Eden at the River Tisza

The remains of settlements of the earliest food-producing communities in the Carpathian Basin were found in the region of Gyálárét. We have carried out the excavation of two New Stone Age settlements on hillocks rising above the swampy landscape along the meandering old riverbed. Of the two villages, the Szilágyi Manor is the older (5822 BC); Lúdvár is younger (5711 BC). The archaeological finds reveal almost every detail of the emerging new way of life of the era: farming.

This was a period of climate warming, presenting new challenges after the gathering lifestyle our ancestors were adapted to during the last Ice Age which ended about 18 thousand years ago. The 'triple blessing': the abundance of food, feeling secure and comfortable, was the result of this new way of life; the daily bread, the buildings to protect against harsh weather conditions, and the cohesive force of communities made their survival possible. The fired clay has preserved the image of the houses and their structure. It has also preserved – in the form of the Venus of Lúdvár – some elements of their religion. The 16 cm tall statuette, assembled of two halves, is not exactly the ideal beauty, but the image of a mother goddess, a symbol of fertility, who provided the abundance of the gifts of Nature. It is possible that the way she is assembled of two halves symbolises duality one can observe in the world: earth-water, day-night, man-woman.

The archaeological region of the River Tisza and its tributaries was named 'Körös Culture' by professor János Banner. These two particular settlements were discovered by a teacher, József Vastag. We started the archaeological exploration of the sites after he had reported his find in the early sixties.

Ottó Trogmayer
Professor of Archaeology